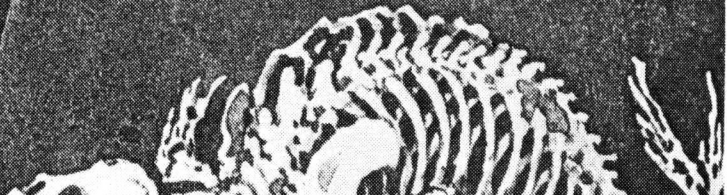
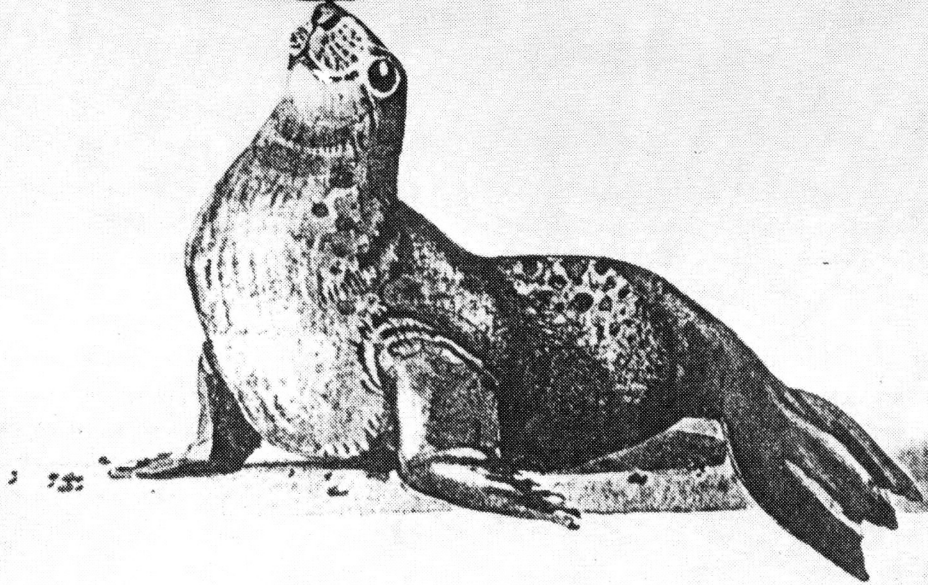




118



## Karikatury v životním prostředí

H. Haitzinger, Globetrottel. Karikaturen zur Umwelt. Nakl. F. Bruckmann, München. (Str. 125.)

S malým časovým rozdílem od loňského 5. čísla *Životního prostředí* s monotemou „Humor, vtip a životní prostředí“ vyšla v NSR kniha humoru a karikatur se stejnou tematikou.

Autorem knihy je renomovaný malíř a grafik Horst Heitzinger, mnoho let publikující karikatury v západoněmeckých novinách a časopisech (nar. 1939 v Horním Rakousku, absolvent 4-letého studia užité grafiky na umělecko-průmyslové škole v Linci a 12 semestrů malby a grafiky na Akademii výtvarných umění v Mnichově. Od r. 1972 vydává každoročně výběr nejlepších politických karikatur, např. Bonnské album, Bonn-optikum a knihu karikatur o F. J. Straussovi).

Kniha velkého formátu obsahuje přes 120 reprodukcí, z toho 45 barevných, celostránkových.

Předmluvu napsal předseda Svazu pro ochranu životního prostředí a přírody Německa, Ing. Hubert Weinzierl. Podle něho se umělci typu H. Heitzingera podílejí vysokým procentem na vzrůstajícím uvědomění v otázkách životního prostředí, které se projevuje v současné době

mezi všemi vrstvami obyvatelstva. Píseň, báseň a karikatura zможou často více než obsáhlá vědecká přednáška nebo brilantní politická řeč. Pisatel úvodu dále připomíná některé ze světových ekologických katastrof (Černobyl, znečištění Rýna únikem z chemické továrny SANDOZ, a pod.). Připomíná vymírání mnoha druhů rostlin a živočichů. Všichni v současné době – vlády, OSN a další – dávají ochranářům zapravdu, ale změna zásadní a trvalá stále nepřichází. Heitzinger se ptá: co se ještě musí stát? Kolik organismů musí ještě vymřít, aby došlo ke změně?

Kniha vyšla v roce dvoustého výročí Francouzské revoluce. My dnes očekáváme světovou ekologickou revoluci. Svobodu, rovnost a bratrství pro celé stvoření. Revoluci, při níž nebudou padat hlavy, protože to bude revoluce srdcí.

Do reprezentační monografie známého německého malíře Haitzingera byly vybrány pravděpodobně nejpůsobivější a nejlepší karikatury, zahrnující osmdesátá léta. Tematicky se dotýkají všech závažných problémů nejenom životního prostředí, ale i těch, které s životním prostředím úzce souvisejí a které můžeme nazvat obecně globálními. To jsou na prvním místě otázky zbrojení a odzbrojení. Z posledních 5 let je zařazeno několik karikatur, které spíše než kriticky, tak pochvalně hodnotí úsilí představitelů obou světových velmocí, Michaila Gorbačova

a a Ronalda Regana o zmírnění mezinárodního napětí a odstranění důsledků studené války. Ostře je v mnoha karikaturách poukazováno na neblahé důsledky hospodářského růstu za každou cenu, a to důsledky jak na životní prostředí v Evropě, tak i na životní prostředí v řadě rozvojových zemí. V posledních letech, především v USA a ve státech Evropského společenství, byly ostré diskuse o genovém inženýrství a důsledcích, zejména pro lidské zdraví. I této tematice je věnováno několik karikatur. Samozřejmě, že problematika jaderné energetiky, ukládání vyčerpaného jaderného paliva a odpadu a dalších otázek, které v posledních desetiletích rozvířovaly hladinu v mnoha evropských zemích, jsou předmětem celé řady zařazených karikatur.

Další okruh karikatur je věnován vymírání jednotlivých druhů, a to jak rostlin, tak živočichů, vymírání lesů, tuleňů, vybití zvěře v tropech a ničení rozsáhlých tropických pralesů. Další karikatury kritizují nešetrné hospodaření s pitnou vodou a její nedostatek v mnoha oblastech. Uporozňují na silné znečištění Severního a Baltského moře, na ropné havárie jak na vnitrozemských tocích, tak na světových mořích a oceánech, poukazují na klimatické změny, ovlivněné změnami v jednotlivých složkách životního prostředí, zejména v ovzduší, na chemické složení vzduchu. Kritizována je, podle autora, neuvážená výstavba mnoha dalších dálnic, vodních cest, např. konkrétně kritizuje přípravu a výstavbu kanálu, spojujícího evropské řeky Rýn, Mohan a Dunaj. Samozřejmě se dotýká i znečišťování potravního řetězce, výroby jedovatých odpadů do dalších zemí kritizuje jako turismus jedovatého odpadu.

V tomto čísle našeho časopisu je zařazena na str. 276 reprodukce karikatury z recenzované knihy.

J. Štěpán

### Adresy autorů

Ing. Branislav Böhmer, Elektrotechnická fakulta SVŠT, Bratislava

RNDr. Anna Brklová, Fučíkova ul. 1893, Česká Třebová

RNDr. Marta Čerňáková, CSc., Radlinského 9, Bratislava

RNDr. Emil Golis, CSc., Radlinského 9, Bratislava

doc. Ing. Dušan Haľama, CSc., Ladzianskeho 10, Bratislava

Ing. Jan Homoláč, Chemopetrol, k.ú.o., Česká Třebová

Ing. Jozef Hasa, CSc., L. Novomeského 2, Bratislava

prof. Ing. Štefan Kachaňák, DrSc., Astrova 24, Bratislava

RNDr. Edita Kachaňáková, CSc., Astrova 24, Bratislava

Ing. Milan Kalousek, CSc., Ušiakova ul. 8, Bratislava

RNDr. Karol Mičieta, CSc., Ipeľská ul. 15, Bratislava

doc. Ing. Milan Piatrík, CSc., Horova ul. 21, Bratislava

doc. Ing. Matúš Rajčok, CSc., Elektrotechnická fakulta SVŠT, Bratislava

doc. Ing. Ladislav Šutý, CSc., Radlinského 9, Bratislava

RNDr. Jan Štěpán, Klířova ul. 1912, Praha 4

doc. Ing. Ján Veselovský, CSc., Eleutrotechnická fakulta SVŠT, Bratislava

### Autori obrázků

2 str. obálky str. 229, 234, 237, 239, 241, 252, 258, 266 str. 247 str. 250 str. 272 str. 269 str. 271 str. 256, 276

— koláž Štolcová  
— foto Papay  
— foto Gabaš  
— foto Boledovičová  
— foto Demek  
— foto Murín  
— reklamný obrázek  
— foto archiv

Monotematickou část čísla redigoval prof. Ing. Štefan Kachaňák, DrSc.